

INICIJATIVE I ISKUSTVA

katehetski plan subotičke biskupije

Andrija Kopilović

Kad želimo govoriti o katehizaciji u Subotičkoj biskupiji, onda moramo imati u vidu posebne okolnosti u kojima se ta katehizacija odvija. Samostalnost Subotičke biskupije novijeg je datuma. Ona je smještena na krajnjem sjeveru Domovine, u prostranim bačkim ravninama. Naseljena je s više naroda. Do drugog svjetskog rata, otprilike, jednako je bila nastanjena Hrvatima, Mađarima i Nijemcima. Polovica stanovništva na tom teritoriju ispovijeda pravoslavnu vjeru. Nakon rata Nijemci su iseljeni. Kad je prestala katehizacija u školama, Crkva se našla pred novim zadacima. Postavila je sebi pitanje, među tolikima, kako dalje sustavno katehizirati?

Prvi katehetski plan

Prvi katehetski plan izrađen je 1958. godine. On je imao u vidu prva četiri razreda osnovne škole. Prevladalo je, naime, mišljenje da u svakom razredu mora dominirati pouka o jednom od sedam sakramenata, oko kojeg treba

da se svrsta tridesetak tema. Odmah na početku pošlo se od načela da kateheza mora biti sustavna i da treba katehizirati tokom cijele školske godine. Tada su po uzoru na dotadašnje katekizme načinjeni i nešto preuređeni naši novi katekizmi. U četiri katekizma, koliko ih je tada bilo, utemeljenje je bilo biblijsko. Lekcije, tj. pojedine methodske jedinice, prikladno su bile protumačene i na kraju su završavale s nekoliko pitanja i odgovora. Tekst je također bio popraćen ilustracijama.

Prva je knjiga bila sva usredotočena na naslov: »Ja sam Božje dijete«. Njezin sadržaj je donosio osnovne pojmove o Bogu i molitvi. Druga knjiga vodila je dijete korak naprijed, govorila je naime djetetu o sakramentu prve ispovijedi. Kao glavni sadržaji u njoj su bile obrađene zapovijedi i detaljno sam sakrament ispovijedi. Pri koncu drugog razreda djeca su pristupala prvoj ispovijedi, ističem, ali ne i prvoj pričesti. Treća je knjiga nosila naslov: »S Isusom za stolom«. Ona je bila pravi priručnik za prvopričesnike. U njoj

su bili obrađeni pojmovi žrtve, misa i pričest. Ta je knjiga bila namijenjena trećem razredu, pri kraju kojega djeca su pristupala prvoj pričesti. Četvrta grupa imala je priručnik: »Crkva Kristova«, a bio je uređen za krizmanike. Donosio je teme o Crkvi i o ostalim sakramentima, napose pak o krizmi. Uz malu preinaku ta četiri katekizma izdavana su u više izdanja na hrvatskom, mađarskom i, u novije vrijeme, na makedonskom jeziku. Katekizme je priređivao katehetski odbor koji je radio od 1958. godine, a poslije Sabora taj je odbor prerastao u Katehetsko vijeće. Ono i danas djeluje, jasno, u izmijenjenom sastavu. U 1962. god. načinjen je prošireni katehetski plan, koji je obuhvatio daljnja četiri razreda osmoljetke. Radi jasnoće donosimo kratke sadržaje tih katekizama.

U petoj grupi obrađen je Stari zavjet u 30 lekcija po sličnom načelu kao i u prethodnim knjigama. Za šestu grupu obrađen je Novi zavjet. U sedmoj grupi je izložena kratka crkvena povijest, a u osmoj grupi predviđena je neka vrsta katoličke moralke. Katekizmi za petu, šestu i sedmu grupu izrađeni su i tiskani dok je katekizam za osmu grupu ostao samo u skicama, dakle, nije priređen za tisak, jer je došao novi plan. Prema tim katekizmima radiolo se sustavno skoro u svim župama naše biskupije, može se reći u postocima, u 80% župa.

Drugi katehetski plan

Nakon II. vatikanskog sabora puno se toga promijenilo u Crkvi i u svijetu. Katehetsko vijeće radilo je s novim žarom. Svećenici sudjeluju na raznim sastancima, napose na Katehetskoj školi, uviđa se potreba da se dije-

cezanski plan prilagodi novim potrebama i smjernicama koje donosi Katehetski direktorij. Nakon Direktorija u BKJ preporučeni su i Pastoralni plan. Naša biskupija izradila je 1975. dosta detaljan pastoralni plan, u kojem je izrađen i nacrt za obnovu katehetskog plana. Iste godine izrađen je nacrt katehetskog plana za deset grupa. Tada je taj plan dat svim svećenicima na diskusiju. Pod konac godine pokupljena su sva mišljenja i započelo se izradom detaljnog plana. Za svaku grupu predviđa se 31 lekcija. Pojedine lekcije postavljene su na slijedeći način: *cilj predavanja* (npr.: »Nebeski nas Otac voli«), *odgojni cilj* (npr.: »Hvala, što me Bog voli«), *biblijski temelj* (npr.: »Pustite k meni malene«), *utvrđivanje gradiva* (npr.: »Dijete sam Božje«). Unutra su unesene slike, fotomontaže ili crteži (npr.: Dijete s roditeljima). Zatim u lekciji slijede: pjesma, zadaci, citati, domaća zadaća, molitva i sl. Taj posljednji dio ovisi o tome za koju grupu i dob je namijenjena lekcija. Ima i koje pitanje za odgovor. U tom slučaju ostavljeno je da dijete samo piše ili su neki teži odgovori otisnuti na koncu knjige.

Nakon donesenog plana gradivo je podijeljeno četvorici članova Katehetskog vijeća koji su godinu dana provjerali u praksi pojedine methodske jedinice. Na taj su način nastale probne kateheze, koje su onda dane i drugim katehetama i katehisticama da stave svoje primjedbe, a nakon toga se započelo izradom knjiga.

Kako spomenuh, plan je detaljno izrađen za deset grupa. Jasno je da se predviđene metode razlikuju, već prema dobi i potrebi katehizanata. Strogo se držalo na umu: *što se želi postići, kojim sredstvima, komu se go-*

vori (psihologija dotične dobi) i kako angažirati što više katehizanata.

Prva grupa: »Pustite ik meni male-ne«. Glavna poruka je radost! Slijedimo liturgijsku godinu, i to tako da u slici, na crtežima i s malo riječi pokušavamo djetetu dati neke osnovne kršćanske doživljaje. Polazimo od svijeta koji okružuje dijete. U knjizi ima pjesmica i kratkih molitava i sl. Možemo reći da je za ovu grupu priručnik izrađen.

Druga grupa: »Isusovi prijatelji«. Glavna poruka je Prijatelj-apostol. U načelu je zadržano da pri koncu djeca pristupaju sakramentu ispovijedi. To mora biti lijep, drag doživljaj. Zato je pristup posve pozitivan. Zadržavamo radost kojom nas Bog voli. S Bogom se može prekinuti savez pa se tu vrlo oprezno, ali istinito govori o grijehu. Radi se o lijepom prijateljstvu s Isusom i o mogućnostima kako rasti u velikog prijatelja. Knjiga je ilustrirana crtežima i s puno slika iz života. (U svim knjigama su uglavnom sve slike u boji, osim crteža koje učenici sami trebaju izbojati). Ova knjiga je u tisku.

Treća grupa: »Zajedno sa Isusom«. U ovoj godini kroz 31 lekciju pokušavamo dijete tako voditi da na kraju mogne sudjelovati u kršćanskom životu Crkve preko sakramenta Euharistije. Oni se uključuju u sv. misu i pričest. Govori se o zajednici, o radosti u Zajednici, o liturgijskoj zajednici. O Isusu prisutnom u toj zajednici. Detaljno se govori o misi, a puno praktičkih sati je kao priprava za prvu pričest. Knjiga ima mnogo slika iz crkve i svagdanjeg života, crteža i pjesmica, kompletnu prvopričesnu liturgiju i sl. Ova knjiga je također pripremljena za tisk i bit će tiskana u rujnu.

Četvrta grupa: »Od Abrahama do Krista«. Kako se iz samog naslova vidi, radi se o Objavi Staroga zavjeta. No to nije naprosto biblijska povijest, nego je glavna poruka knjige: veliki uzori. Pred djetetom te dobi veliku ulogu igraju uzori-junaci. Zato mu se stavljaju pojedini biblijski velikani kao uzori. U lekcijama su obrađeni mnogi likovi Staroga zavjeta, muškarci i pojedine žene. Ilustracija je dvostruka. Puno je fotosa iz Palestine i prizora iz života, koji ilustriraju današnju primjenu. Ova knjiga još nije izrađena, nego su samo izrađene probne kateheze, a tokom ove godine treba da i ta knjiga bude završena. Priložena je i vrlo skromna i jednostavna mala »Biblijska enciklopedija« za djecu.

Peta grupa: »Isus Krist«. Poruka je: Vi ste moji prijatelji! U toj grupi je obrađen lik Isusa Krista kao ideal i »čovjek za njega«. Tu je život i djelo Isusa kao ulaz u bolji svijet. Ilustracije su iz Palestine, na ovoj knjizi ima i puno kršćanskih simbola, a i mali leksikon. Iz ove knjige su izrađene probne kateheze i spremamo se izdati ih slijedeće godine u proljeće.

Šesta grupa: »Snagom Duha — kršćanska punoljetnost«. To je u stvari priručnik za krizmanike. Naslov »Snagom Duha« je ostao, jer smo mi izdali još 1971. jednu radnu bilježnicu za krizmanike s tim naslovom i od početka smo imali namjeru taj naslov zadržati. Kako se pojavila knjiga u izdanju KS s tim naslovom mi smo dodali i podnaslov »Kršćanska punoljetnost.«) Knjiga je vrlo bogato ilustrirana slikama i pjesmama. U 31 lekciji zapravo je prikazano cijelo zaokruženo gradivo kršćanskog nauka, tako da u nuždi može poslužiti i kao priručnik za odrasle. U našoj biskupiji se ne krizma prije

VI. razreda, a u gradovima samo VIII. i stariji razredi. Pri sastavljanju knjige to smo imali na umu. Knjiga je štampana i već je u upotrebi.

Sedma grupa: »Božji narod kroz povijest«. To je neka vrsta pregleda povijesti. No nije to povijest u klasičnom smislu riječi, nego je izabrana 31 ličnost iz povijesti Crkve pa je preko njih nekako obrađena i dob u kojoj su živjeli. Likovi su takvi da mogu postati junaci u duši mladog čovjeka i primjenjivi za njegov život. Tako je povijest »učiteljica života«. Kao ilustracije donose se slike iz povijesti i paralelno iz nacionalne povijesti. Knjiga je u pripremi i mislimo je izdati slijedeće godine u jesen.

Osma grupa: »Isus Krist i mladi«. Glavna poruka knjige je: rast u Kristu. U toj se knjizi želi obraditi svijet mladih i njihovi problemi tih godina: ljubav, prijateljstvo, savjest, obitelj, molitva, zvanje i sl. Za ovu grupu izrađen je samo detaljni plan i sada se »probno« katehizira po tim temama.

Deveta grupa trebala bi odgovarati knjizi S. Weissgerbera: S vjerom u život, jasno, preurađeno za naše prilike, ali je zamisao poruke kao što je tamo zaokruženo data. Malo bismo se razlikovali i u metodi. Čini nam se da bismo trebali biti više biblijski.

Deseta grupa nema još ni strogo određen naslov. Plan smo izradili tako da smo bacili glavno težište na izgradnju moralne svijesti. Govorimo o kršćanskom pozivu i o odgovoru koji mi aktivno dajemo Bogu. Radi se o našem kreposnom i pravom životu pred Bogom i u društvu. Za te dvije zadnje grupe postoji samo izrađeni plan. Neki svećenici pokušavaju tu i tamo na mladinskim sastancima raditi po tom

planu. Proći će još mnogo vremena dok se ti priručnici izrade.

Sve ove grupe zamišljene su kao jedna cjelina. Ponavljam, pazilo se jako da se pridržavamo uputa Direktorija. Sve se kateheze izrađuju paralelno na je od teologa, praktičara, kateheta i Postoje razlike kad se radi o nacionalnim pitanjima, npr. o svecima ili o momentima iz povijesti. Ilustracije su iste, a slike »iz života« uglavnom su iz naše biskupije. Grupa koja radi sastavljena je od teologa, praktičara, kateheta i katehistica. Svjesni smo da to nije savršeno, niti može biti, ali za naše prilike trebali smo izdati nešto što znači korak naprijed i što je nastavak puta kojim katehizacija u našoj biskupiji već hoda. Ne možemo činiti nagle skokove i mislimo da su ovo katekizmi prijelaznog oblika, koji će biti više otvoreni da se ubuduće može izraditi i stručnije i bolje. Ovo je naš skromni doprinos izradi jednog šireg nacionalnog katehetskog plana. Nismo mogli čekati s izradom priručnika jer su stare zalihe nestale i nismo ih htjeli ponoviti, a kako kod nas kateheza ide sustavno po grupama, morali smo odgovoriti našim potrebama. Plan smo poslali i našim stručnjacima na mišljenje. Neki su odgovorili kritikama koje smo nastojali prihvatiti, a neki nam uopće nisu odgovorili. Ponavljam da pri svemu ovome treba imati na umu naše posebne prilike.